HE 169/2024 vp

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan asiantuntijakuuleminen
keskiviikkona 6.11.2024 klo 11.30

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Yleistä esityksestä

- Ehdotetaan muutettavaksi kausityölain 1 ja 24 §:iä
  - maatalouden ja matkailun aloilla-> maa- ja metsätalouden sekä matkailun aloilla
- Lakimuutoksen jälkeen lisätään kausityöasetukseen luonnonmarjanpoiminta
- Jo ensi poimintakaudella luonnonmarjanpoimijoiden olisi mahdollista hakea kausityöhön oikeuttavia lupia
- Tuo alan samalle viivalle muiden kausityöhön nojaavien alojen kanssa

Tausta

- Marjanpoimijat ovat jo kohta 20 vuoden ajan matkustaneet Suomeen poimimaan luonnonmarjoja eteenkin Thaimaasta
- Tullut esiin runsaasti hyväksikäyttöä, jopa ihmiskauppaa, huonoja työoloja ja todella pitkiä työpäiviä hyvin pienillä ansioilla tai jopa velkaantumista
- Vuonna 2021 säädettiin marjalaki, jonka tavoitteena oli taata minimisuoja poimijoille
- Maahantulo on hoidettu Schengen turistiviisumilla, joita ei enää 2024 ole myönnetty poimijoille
- Vuonna 2024 maahan tultiin työntekijän oleskeluluvalla, luvat myönnettiin noin 800 poimijalle

Suhde marjalakiin

- Kaikki marjanpoiminta ei muutu työsuhteiseksi, tällainen vaatisi erikseen säätämistä, jota Suomessa ei ole tehty
- Sen sijan säädetään siitä, että jotta oleskeluluvan voi saada, tulee työsuhteen olla solmittuna
- Edelleen voi poimija myös itsenäisesti tai marjalain alaisesti, jos on jo maassa tai pääsee maahan ilman viisumia
- Marjalakia ei nyt esitetä muutettavan, vaan seurataan tehtyjen muutosten vaikutuksia ensin
- Marjalain kumoaminen ei estä itsenäistä poimintaa

Hyväksikäytön ehkäisy

- Kausityöhön siirtyminen ei poista kaikkea hyväksikäyttöä, tarvitaan myös mm. alan omia toimia
- Valvonta helpompaa, kun on sovitut työehdot, joihin verrata esim. toteutuneita ansioita
- Riski siirtyy kerääjältä yritykselle
- Valvonnassa voi esiintyä vaikeita tulkintatilanteita, joita tosin on esiintynyt aiemminkin

Vaikutukset

- Tunnistettuja vaikutuksia yrityksiin, taloudellista vaikutuksista tehty erillinen selvitys
  - Luonnonmarjanpoimintaa koskeva selvitys : Ulkomaalaisten luonnonmarjanpoimijoiden työsuhteisuuden ja elinkeinonharjoittamisen taloudellisia vaikutuksia arvioiva selvitys
  - Kustannukset nousevat työsuhteessa: palkkakustannuksista, sairausvakuutusmaksusta ja työeläkevakuutusmaksusta, tapaturmavakuuttamisesta jne.
- Vaikutukset ovat alueellisia, yritysten kotipaikat sijoittuvat pääasiassa Etelä- ja Pohjois-Karjalaan, Etelä- ja Pohjois-Savoon, Kainuuseen, Pohjanmaan rannikolle ja Itä-Lappiin.
- Jos yritykset joutuvat taloudellisiin vaikeuksiin, voivat myös ympärivuotiset työpaikat olla vaarassa

Kiitos!